

ZWIĄZEK
POWIATÓW
POLSKICH

Stanowisko Konwentu Powiatów Województwa Lubuskiego

w sprawie sytuacji finansowej w oświacie

Krosno Odrzańskie, 14 września 2022 roku

Konwent Starostów Województwa Lubuskiego wyraża zaniepokojenie sposobem wdrożenia podwyżek dla nauczycieli i pracowników niepedagogicznych, przy jednoczesnym braku wskazania jasnych źródeł finansowania.

Przyjęta przez Sejm nowelizacja przepisów przyznała nauczycielom podwyżki od dnia 1 maja 2022 r. do dnia 31 grudnia 2022 r.

Jasno trzeba zaznaczyć, że wszelkie działania mające na celu podniesienie wynagrodzenia nauczycielom, a co za tym idzie, statusu społecznego kadry pedagogicznej i jakości kształcenia są uzasadnione i niezbędne. Jednak rolą państwa jest takie ich przygotowanie i wdrożenie, aby nie odbywały się one kosztem rezygnacji samorządów z innych, niemniej ważnych działań jak zdrowie, opieka socjalna itp.

Konwent Starostów akceptuje podwyżki dla wszystkich grup nauczycieli zwłaszcza w sytuacji, gdy borykamy się z problemem ich zatrudnienia, w szczególności na etapie edukacji zawodowej. Jednak zasadnym wydaje się apel do ustawodawcy, aby informacje o planowanych podwyżkach były samorządom przekazywane wcześniej, aby samorzady mogły je zaplanować w swoich budżetach. Zasadnym wydaje się również powrót do dyskusji w zakresie uzgodnienia strony państwowej i samorządowej wyraźnych zasad finansowania funkcjonującego systemu oświaty oraz ustalenia wyraźnych ram subwencjonowania w okresie przekraczającym rok budżetowy.

W roku szkolnym 2022/2023 nałożono na organy prowadzące nowy obowiązek zatrudnienia dodatkowych pedagogów i psychologów. Wprowadzone w trakcie roku budżetowego zmiany stawiają zarówno dyrektorów, jak i organy prowadzące w sytuacji nie tylko braku środków finansowych na realizację tego zadania, ale również braków kadrowych. Mimo wprowadzanych zmian systemowych nadal funkcjonuje zasada osiągnięcia przez nauczycieli średniego wynagrodzenia. Powoduje to duży rozdźwięk finansowy pomiędzy poszczególnymi nauczycielami na tym samym stopniu awansu zawodowego, jak również prowadzi do tego, że samorząd w przypadku jego nieosiągnięcia, musi pokryć brakującą różnicę. Tworzy to również sytuację, w której bardziej zaangażowany nauczyciel jest słabiej wynagradzany.

Wydłużenie cyklu kształcenia zarówno w liceum, jak i technikum oraz uruchomienie szkoły branżowej II stopnia nałożyło na organy prowadzące obowiązek ponownej modernizacji oraz rozbudowy posiadanej bazy dydaktycznej i lokalowej. Organy prowadzące w wyniku przeprowadzenia poprzedniej reformy podjęły szereg działań w zakresie modernizacji, a często nawet zmniejszenia dotychczasowej infrastruktury szkół ponadpodstawowych, poprzez umiejscawianie na przykład warsztatów szkolnych bądź internatów w jednym obiekcie. Podejmując te decyzje, kierowano się długofalowymi prognozami oraz informacjami o niżu demograficznym panującym w kraju.

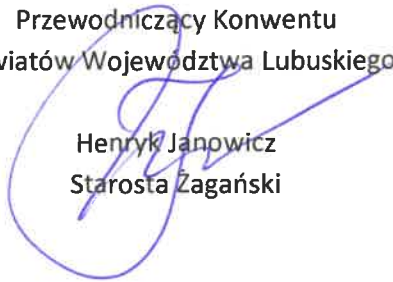
Organy prowadzące ponoszą również ogromne koszty związane z kształceniem zawodowym. Zmiany systemowe wymuszają ustawiczne doposażanie oraz modernizację bazy dydaktycznej szkół zawodowych. Ogromnych trudności nastręcza również organizowanie i przeprowadzenie egzaminów zawodowych. Środki na ten cel nie są zabezpieczone w subwencji oświatowej.

Sytuacja ta dotyczy również niezbędnych do funkcjonowania szkół pracowników niepedagogicznych. Ich wynagrodzenia w żadnej mierze nie są uwzględniane w subwencji oświatowej, a organy prowadzące, chcąc zapewnić prawidłowe funkcjonowanie placówek, muszą zapewnić dla nich wynagrodzenia.

Jeszcze większy problem stanowi finansowanie szkół i placówek niepublicznych. Jednostki samorządowe zostały sprowadzone wyłącznie do roli przekąznika subwencji dla tych szkół, bez prawa głosu w zakresie ich powstawania. Stawia to samorząd w bardzo niekorzystnej sytuacji. Brak rozwiązań systemowych w tym zakresie prowadzi do tego, że to samorząd ponosi odpowiedzialność finansową za błędy tych placówek, a swoich roszczeń może dochodzić jedynie w sądzie, i bardzo często nieskutecznie.

Nasuwa się konkluzja, że brak urealnienia wydatków budżetu państwa w zakresie funkcjonowania systemu oświaty oraz brak ustalenia jasnych zasad jej finansowania doprowadzi do sytuacji, w której samorzady nie będą w stanie prawidłowo realizować tego zadania.

Przewodniczący Konwentu
Powiatów Województwa Lubuskiego

Henryk Janowicz
Starosta Żagański